

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet
Nordisk ministerråd:

Generelt om politikken:	<p>De nordiske samarbeidsministre initierte i 2016 programmet Demokrati, Inklusion og Sikkerhet (DIS).</p> <p>Programmet er forankret under de nordiske samarbeidsministre (MR-SAM), men tverrsektoriell i sin natur og involverer dermed en rekke forskjellige ministerråd, herunder Ministerrådet for Utdannelse og Forskning (MR-U), Ministerrådet for Lovsamarbeide (MR-LOV), Ministerrådet for Kulturpolitikk (MR-K), Ministerrådet for Ligestilling (MR-JÄM) og Nordisk Børn og Unge Komité (NORDBUK).</p> <p>Nordisk Ministerråd ønsker med DIS-programmet at samle, utvikle og støtte forebyggende innsatser innenfor sosial marginalisering, ekstremisme og religiøs diskriminering. Programmet skal ses i sammenheng med de voldelige angreb og terrorhandlinger, der de seneste år har vært vendt mot de åpne nordiske samfunnsmodeller.</p> <p>DIS-programmet vil bli igangsatt som et 3-årigt tverrgående strategisk initiativ (2016-2018) under prioriteringsbudsjettet, og vil i 2016-2017 være tilsammen 6.250.000 MDKK fra denne pulje.</p>
Handlingsplaner:	<p>Innsatser under DIS-programmet</p> <p><i>Nordic Safe Cities</i></p> <p>Etter initiativ fra Nordisk Ministerråd i 2016 har mange nordiske byer (om lag 25) gått sammen om å etablere et nettverk som kalles «Nordic Safe Cities». Målet er at byene kan utveksle erfaringer og få nye metoder og kunnskap for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Arbeidet skal også bidra til trygge byer som er preget av inkludering og toleranse. Med dette har NMR tatt lederskap i dette arbeidet, men samtidig gitt eierskap til arbeidet til byene. Det er byene selv som definerer utfordringene og i fellesskap utvikler løsninger og deler erfaringer. Målet er at nettverket etter programperioden, som går ut i 2018, skal bli selvstående.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I 2016 ble det arrangert 3 nordiske konferanser med deltakelse av mange store byer i hele Norden. De ble avholdt i henholdsvis Malmø, Oslo og København. Konferansene har handlet om hvordan man kan forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme og har bl.a. hatt fokus på; trygge offentlige rom, offentlige institusjoner med god kompetanse på forebyggende innsatser, sivilsamfunnets rolle og trygg «online» kommunikasjon. • På bakgrunn av de 3 konferansene er det nå laget en guide, «Nordic Safe Cities Guide». Guiden inneholder gode eksempler fra byene og kunnskap om hva som er gode prinsipper og metoder på området. Guiden ble lansert på en konferanse i København Rådhus 7.mars. Konferansen hadde 150 deltakere, inkludert 12 ordførere fra store byer i Norden. • Det er utarbeidet et Charter, «Nordic safe Cities Charter», som alle nordiske kommuner som ønsker kan slutte seg til. • I 2017 planlegges følgende aktiviteter for byene som er med i nettverket:<ul style="list-style-type: none"> • To nordiske konferanser. Trolig vil den første arrangeres før sommeren og vil ha fokus på høyere ekstremisme. Mange byer har meldt at dette er et økende problem. • Byer som ønsker det kan få tilbud om bistand for å jobbe for å mobilisere ungdom i lokalmiljøet til å jobbe mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Safe Cities vil også kunne gi bistand til å styrke dialogen mellom kommunen og religiøse miljøer i lokalsamfunnet. • Byer som ønsker det, kan få tilbud om å delta i europeiske og internasjonale aktiviteter bl.a. i samarbeid med Radicalization Awareness Network (RAND).

	<p>Gjennom en slik deltakelse vil de både kunne lære av internasjonale erfaringer og bidra med nordiske erfaringer til det internasjonale samfunnet.</p> <p><i>Forebygging av radikaliserings og ekstremisme i utdanning og fritidstilbud (2016-2017)</i> initieret af MR-U og NORDBUK Med hjelp av diskusjon og erfarenhetsutbyte de nordiska länderna emellan, är målet att bidra med kunskap och kompetens till att utveckla nationella insatser för att förebygga extremism och radikaliserings bland barn och unga. Projektet mål er at etablere et nordisk ekspertnettverk bestående af fagrådgivere i nordiske undervisningsministerier (inklusive ungdomssektorn) med henblik på videndeling. Målet er endvidere at gennemføre og evaluere en pilottest af Europarådets læringsmateriale Teaching Controversial issues og Managing Controversy blandt udvalgte lærere og ledere i Norden. Endelig er målet at kortlægge de nordiske landes strategier, insatser og forskning rettet mod forebygging af radikaliserings blandt unge.</p> <p>MR-K har initieret projektet <i>Nordiska mediernas roll i de nordiska demokratierna (2016-2017)</i> Projektet lægger op til en bredere, mangfoldig debat om pressens og mediernes rolle i de udfordrede nordiske demokratier, og sætter bl.a. yttrandefrihedsfokus på press og medier inklusive på barn og unga, utsatthet og jämställdhet. Projektet realiseres gennem en debatbog/antologi med bidrag fra hele Norden. En stor del af bogen vil udgøres af cases.</p> <p>MR-K har endvidere initieret prosjektet <i>Ordsækvl i Norden</i> i samarbejde med NORDBUK (2016-2017). De har fått bevilget 450.000 fra NMR. Dette prosjektet er avsluttet. Ordsækvl er ett projekt där unga med erfarenheter av social utsatthet från hela Norden skriver sina egna historier. Projektet ska resultera i en bok som lanseras och ges ut i november 2016. Efter detta finns möjligheter att använda boken i olika sammanhang som seminarier, programverksamhet på ministerrådets institutioner med mera.</p> <p>MR-LOV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utlandska stridande – en internationell lagsbild och konsekvenser for Norden: DKK 312.000 • Unlike ekstremisme – National @lliance mod ekstremisters (online) radikaliserings o grekruttering 2016-2018 DKK 500.000 <p>Nordic Multiprofessional Working Model for Early Intervention in Criminal Behavior Among Adolescents” DKK 198.665</p>
Forskningscentre:	<p>Nordic Centre of Excellence: Justice through education in the Nordic countries (JustEd) https://www.nordforsk.org/en/programmes-and-projects/projects/nordic-centre-of-excellence-justice-through-education-in-the-nordic-countries</p> <p>NordForsk: Nordisk program om samfunnssikkerhet</p> <p>Målet for det tværfaglige forskningsprogrammet om samfunnssikkerhet er å skape ny kunnskap om de utfordringene på samfunnssikkerhetsområdet som de nordiske landene står overfor. Disse utfordringene er grunnleggende grenseoverskridende, noe som legger til rette for god nytte av nordisk og internasjonalt samarbeid.</p>
Samarbeids-partnere:	<p>Undervisningsministerier i Norden, kommuner, Wergelandssenteret, NordForsk</p>

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet
Norge:

<p>Generelt om politikken:</p>	<p>Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap, kriminalitetsbekjempelse og kriminalomsorg, innvandring og integrering, domstoler, lovarbeid og polarområdene.</p> <p>Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) har ansvar for barn og unges oppvekst- og levekår, familie og samliv, likestilling, ikke-diskriminering og forbrukerpolitikk.</p> <p>Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har ansvar for boligpolitikk, plan- og bygningsloven, kommuneøkonomi og lokalforvaltning, IKT- og forvaltningspolitikk, regional- og distriktspolitikk, valg gjennomføring, statlig arbeidsgiverpolitikk, samer og nasjonale minoriteter, kart- og geodatapolitikken.</p> <p>Kulturdepartementet (KUD) har ansvar for den statlige politikken og forvaltningen på områdene kultur, opphavsrett, medier, idrett, frivillig virksomhet, tros- og livssynssamfunn og pengespill og lotteri.</p> <p>Kunnskapsdepartementet (KD) har ansvar for barnehager, grunnskole, kulturskole, videregående opplæring, fagskoleutdanning, høyere utdanning og voksnes læring. Departementet har også ansvar for forskning.</p>
<p>Handlingsplaner:</p>	<p>Norge har følgende handlingsplaner;</p> <ul style="list-style-type: none"> • På radikalisering.no finner du den norske <i>handlingsplanen mot radikalisering og voldelig ekstremisme</i>. På denne nettsiden vil også alle oppdateringer finnes. Handlingsplanen ble lansert i juni 2014 og har ingen sluttdato. Last ned handlingsplanen (pdf) (JD) • Regjeringens <i>strategi mot hatefulle ytringer</i> (2016-2020) Last ned strategien (PDF). (BLD) • Last ned fra denne lenken: Regjeringens <i>Handlingsplan mot antisemittisme</i> (2016-2020) (KMD) • <i>Trygghet, mangfold, åpenhet. Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk</i> (2017-2020). Last ned handlingsplanen (PDF). (BLD) • Oversikt Regjeringens mobbepolitikk: Nye tiltak mot mobbing - regjeringen.no (KD) • Vold i nære relasjoner: Statusrapport for handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014-2017) (JD) <p>Se for øvrig regjeringens nettside for mer informasjon:</p> <p>https://www.regjeringen.no/no/tema/lov-og-rett/vold-i-naere-relasjoner/id2076819/</p>
<p>Forskningsentre:</p>	<p>C-REX – Senter for ekstremismeforskning, Universitetet i Oslo. Senter for ekstremismeforskning:</p> <p>Høyreekstremisme, hatkriminalitet og politisk vold (C-REX) ble opprettet ved Universitetet i Oslo, 1. februar, 2016. Formålet med senteret er å utvikle empirisk og teoretisk kunnskap om årsaker til og konsekvenser av høyreekstremisme og hatkriminalitet i Norge og andre steder. Senteret vil ha en tverrfaglig tilnærming. Senteret vil bidra til den akademiske debatten omkring høyreekstremisme og politiske ekstremisme mer generelt gjennom forskning på høyt nivå. C-REX formidler oppdatert og forskningsbasert kunnskap om disse fenomenene til beslutningstakere, politiet, kommunene, sivilsamfunnet, journalister og skoler. Dette for å gjøre disse aktørene bedre i stand til å fremme demokratiske verdier og forhindre fremveksten av voldelig ekstremisme. Senteret er finansiert av Norges Forskningsråd for en periode på 5 år (2016-2021) med mulig forlengelse i ytterligere 5 år. C-REX er et samarbeid mellom Universitetet i Oslo og flere norske forskningsinstitusjoner. Dessuten samarbeider senteret med flere ledende institusjoner i utlandet. http://www.sv.uio.no/c-rex/</p>

	<p><i>Nasjonale partnere</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) • Politihøgskolen (PHS) • Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI) • Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) • Fredsforskningsinstituttet (PRIO) <p><i>Internasjonale partnere</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Handa Center for the Study of Terrorism and Political Violence (CSTPV), St. Andrews University • Institute of Security and Global Affairs and its Center for Terrorism and Counterterrorism, Leiden University <p>Institut für interdisziplinäre Konflikt- und Gewaltforschung (IKG), University of Bielefeld</p>
Samarbeids-partnere:	<p>Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret). Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter er et forsknings-, dokumentasjons- og formidlingscenter med søkelys på Holocaust og andre folkemord, og på minoriteters vilkår i moderne samfunn. HL-senteret rommer en permanent utstilling, mottar elever, lærere, holder faglige seminarer, og arrangementer for allmennheten. Senteret yter kunnskapsservice overfor allmennheten og det offentlige.</p> <p>Senteret ble opprettet av Stortinget i 2001, har fast samarbeidsavtale med Universitetet i Oslo, deltar i forskningsprosjekter og samarbeider med institusjoner i mange land. Senteret har ca. 30 årsverk. <i>For ytterligere informasjon:</i></p> <p>http://www.hlsenteret.no/undervisning/ HL-senteret drifter nettstedet folkemord.no http://www.folkemord.no/ HL-senteret drifter nettstedet http://dembra.no/ se også http://www.hlsenteret.no/undervisning/dembra/index.htm HL-senteret deler ut <i>Benjaminprisen</i> årlig – se lenke for mer informasjon: http://www.hlsenteret.no/undervisning/benjaminpris/index.html</p> <p>Mer om HL-senterets avdeling for forskning: HL-senteret har en egen forskerstab i tillegg til mastergradsstudenter og doktorgradsstipendiater tilknyttet forskjellige prosjekter. Forskingen er inndelt i fire overordnede temafelt: jødisk historie og antisemittisme; nazisme, fascisme og europeiske okkupasjonsregimer; minoritetsforskning og sammenlignende studier av folkemord. Forskingen utvikles både gjennom akademiske studier og publikasjoner, konferanser og seminarer, utstillinger, lærerkurs og pedagogisk materiale. http://www.hlsenteret.no/forskning/</p> <p>Det Europeiske Wergeland-senteret (EWC). EWC er et ressurscenter for opplæring i demokratisk medborgerskap, menneskerettigheter og interkulturell forståelse. Senteret ble opprettet av Norge og Europarådet i 2008, og holder til i Oslo. EWC driver opplæringsprogrammer og tilbyr ekspertise på feltet til alle Europarådets 47 medlemsstater, inkludert Norge. <i>De er inne på følgende områder:</i></p> <p><i>Skole for demokrati:</i> "Schools for Democracy" er EWCs nasjonale program for utdanning for demokratisk medborgerskap og menneskerettigheter i Ukraina. Hensikten er å bidra til en omfattende reform av skolesystemet i landet med vekt på desentralisering, demokratisering og nasjonal dialog. http://www.theewc.org/Content/What-we-do/Schools-for-Democracy/Schools-for-Democracy-in-Ukraine</p> <p><i>Demokratiopplæring på Utøya:</i> Et opplæringstilbud i utdanning for demokratisk medborgerskap, menneskerettigheter og interkulturell forståelse på Utøya som gir</p>

	<p>ungdom og lærere redskaper til å forhindre hatprat, diskriminering og ekstremisme. http://nor.theewc.org/Content/Hva-vi-gjoer/Demokratilaering-paa-Utoeya/Demokratilaering-paa-Utoeya</p> <p><i>Sommerakademiene</i>: De regionale sommerakademiene fremmer utdanning for demokratisk medborgerskap, menneskerettigheter og interkulturell forståelse i 26 land. http://nor.theewc.org/Content/Hva-vi-gjoer/Sommerakademiene</p> <p><i>Practicing Citizenship</i>: Et avansert opplæringsprogram i utdanning for demokratisk medborgerskap og menneskerettigheter for lærere, skoleadministrasjon, universitetsprofessorer og andre som jobber med utdanning i Den russiske føderasjon. http://www.theewc.org/Content/What-we-do/Practicing-Citizenship/Practicing-Citizenship</p> <p>Institutt for lærerutdanning og skoleforskning ved Universitetet i Oslo (ILS)</p> <p>De to norske freds- og menneskerettighetssentrene Raftostiftelsen https://www.rafto.no/ og Falstadsenteret http://falstadsenteret.no/</p>
Læringsressurser:	<p>Dembra – Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme – er et tilbud om kompetanseutvikling i skolen, som skal bidra til forebygging av rasisme, antisemittisme og udemokratiske holdninger.</p> <p>Dembra gir støtte i skolens arbeid med en rekke aktuelle utfordringer for demokratiet og et mangfoldig samfunn, fra gruppefiendtlighet som antisemittisme og islamfiendtlighet og ekskluderende holdninger mot rom, til radikaliserings og voldelig ekstremisme. dembra.no gir skoler over hele landet muligheten til å gjennomføre lokale satsinger, med veiledning via nett. Dembra gjennomføres også av ulike regionale institusjoner: HLSenteret og Det Europeiske Wergelandsenteret på Østlandet, Raftostiftelsen på Vestlandet og Falstadsenteret i Midt-Norge: http://dembra.no/</p> <p>Demokratisk beredskap, MOOC (Massive Open Online Course – nettkurs) barnehage- og skolemiljø læringsressurser om gruppebaserte fordommer til bruk i lærerutdanningene og til etterutdanning av lærere – <i>er under utvikling</i>.</p>

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet Sverige

Generelt om politikken:	<p>Justitiedepartementet ansvarar för insatser för att förhindra, försvåra och hantera terrorism.</p> <p>Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör demokrati, diskriminering och våldsbejakande extremism. Utbildningsdepartementet ansvarar för frågor som rör utbildningssystemet och forskning.</p>
Handlingsplaner:	<p>I Sverige finns främst tre aktuella handlingsplaner:</p> <p>Förebygga, förhindra och försvåra – den svenska strategin mot terrorism (skr. 2014/15:146). Inom det förebyggande området handlar det om att motverka och minska avsikt att begå eller stödja terroristattentat. www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2015/08/forebygga-forhindra-och-forsvara--den-svenska-strategin-mot-terrorism/</p> <p>Åtgärder för att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism (skr. 2014/15:144). I denna redovisas de 21 åtgärder som regeringen har vidtagit för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Våldsbejakande extremism är ett samlingsnamn för våldsbejakande högerextremism, vänster-extremism och islamistisk</p>

	<p>extremism. Åtgärdsplanen förtydligar vad som ingår i det förebyggande området i strategin mot terrorism. Åtgärdsplanen är tvärsektoriell och de beskrivna åtgärderna som bl.a. avser skolan syftar till att öka kunskapen om våldsbejakande extremism och att utveckla förebyggande insatser och metoder.</p> <p>www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2015/08/skr.-201415144/</p> <p>Samlat grepp mot rasism och hatbrott – Nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Det övergripande målet för denna plan är ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige. Planen är tvärsektoriell och innefattar aktuella insatser på skolområdet.</p> <p>www.regeringen.se/informationsmaterial/2017/01/samlat-grepp-mot-rasism-och-hatbrott--nationell-plan-mot-rasism-liknande-former-av-fientlighet-och-hatbrott/</p>
Forskningscentrer:	<p>Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet: http://segerstedtinstitutet.gu.se/ Försvarshögskolan: www.fhs.se/</p>
Samarbeids-partnere (främst relevanta statliga aktörer):	<p>Statens skolverk: www.skolverket.se Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism: www.samordnarenmotextremism.se/ Forum för levande historia: www.levandehistoria.se Statens medieråd: http://statensmedierad.se/index.html</p>
Läringsressurser: (lenke til disse og kort forklare hva det er og for hvilken målgruppe)	<p>Skolverket har tagit fram stödmaterial för lärare om att hantera värdegrundsfrågor och hantera och bemöta ex. rasism och främlingsfientlighet, diskriminering och andra kränkningar. Materialet riktar sig till skolledare, lärare och annan personal i förskolan och skolan: www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/att-hantera-problem</p> <p>Statens medieråd har tagit fram materialet MIK-för mig som bl.a. syftar till att stärka ungdomars medie- och informations-kunnighet för att på så sätt motverka våldsbejakande extremism. Materialet riktar sig till elever, lärare och skolbibliotekier samt till personal vid folkbibliotek: http://statensmedierad.se/larommedier/mikformigdigitalutbildning.916.html</p> <p>Materialet Propaganda och bilders makt fokuserar på att stärka barns och ungas ”visuella läskunnighet”, värna demokratin och bidra till att förebygga våldsbejakande extremism. Materialet kan användas i klassrummet och riktar sig till grundskolans årskurs 4-9 och gymnasieskolan: http://statensmedierad.se/nohate/jagvilljobbaiklassrummet/propagandaochbildersmakt.1845.html</p> <p>Forum för levande historia har tagit fram en rad olika undervisningsmaterial som hanterar frågor om demokrati, mänskliga rättigheter, rasism, etc. för lärare att använda i undervisningen www.levandehistoria.se/klassrummet</p> <p>Den nationella samordnaren tillgängliggör ett utbildningsmaterial (Samtalskompassen) som riktar sig till dem som möter personer i riskzonen för radikaliserings. Utbildningsmaterialet innehåller kunskap om olika extremistmiljöer och stöd för dialog med unga. http://samtalskompassen.samordnarenmotextremism.se/</p> <p>En svensk översättning genomförd av Skolverket av Teaching controversial issues finns tillgänglig: http://pip-eu.coe.int/en/web/charter-edc-hre-pilot-projects/teaching-controversial-issues-developing-effective-training-for-teachers-and-school-leaders</p>

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet
Danmark:

Generelt om politikken:

Den danske tilgang til forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings er organisatorisk baseret på et bredt tværsektorielt myndighedssamarbejde, som involverer både lokale og nationale myndigheder, og forskellige typer af innsatser adresserer forskellige målgrupper. Denne tilgang til forebyggelse kendes fra det kriminalpræventive område, og forebyggelsen af ekstremisme bygger i stort omfang videre på de strukturer, som kendes fra dette område. Den tværgående og helhedsorienterede tilgang afspejler samtidig, at ekstremisme og radikaliserings ikke kun udgør et problem ud fra et sikkerhedsmæssigt perspektiv (risiko for terror mv.), men også har et bredere velfærdsmæssigt perspektiv (samfundets sammenhængskraft og den enkeltes trivsel, udvikling og aktive medborgerskab).

Nationale myndigheder

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (en del af Styrelsen for International Rekruttering og Integration under Udlændinge- og Integrationsministeriet) varetager koordinationen af forebyggelsesindsatsen på tværs af myndigheder og sektorer. Derudover gennemfører Centeret en lang række innsatser og projekter. Gennem opsøgende rådgivningstilbud understøtter Centeret kommunerne i tilrettelæggelse og organisering af lokale innsatser til forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings, herunder udarbejdelse af lokale handlingsplaner med opbyggende, foregribende og indgribende innsatser, opkvalificering af medarbejdere samt strategisk samarbejde mellem kommuner, politi, sundheds-regioner og Kriminalforsorgen i regi af de regionale info-huse (kriminalpræventive myndighedssamarbejder med særlig adgang til at udveksle oplysninger, som behandler bekymrings-sager relateret til ekstremisme). Centeret har blandt andet også udviklet et landsdækkende korps af mentorer og forældre-coaches og arbejder løbende med metodeudvikling og konkrete innsatser i alle dele af forebyggelses-indsatsen, herunder også i relation til civilsamfundet og internettet.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet under Undervisningsministeriet understøtter og vejleder kommuner samt dagtilbud, grundskoler, ungdomsuddannelser og voksenuddannelser i, hvordan de i deres undervisning og anden pædagogiske praksis kan arbejde med demokrati, medborgerskab og fællesskab samt styrke alle børn og unges kritiske kompetencer.

Politiets Efterretningstjeneste – PET

PET har siden 2007 haft et forebyggelsescenter, som er ansvarlig for at iværksætte og gennemføre initiativer og projekter, der i samarbejde med relevante aktører, sigter efter, så tidligt som muligt, at forebygge voldelig ekstremisme og radikaliserings. Innsatserne er efterretningsdrevne, trusselsbaserede og inddrager efterretningstjenestens viden og erfaringer fra terrorsager, efterforskninger mv. PET's tidligt forebyggende arbejde har tre hovedspor: outreach og dialog med civilsamfund, opbygning af kapacitet og viden hos professionelle faggrupper og exit-programmer målrettet personer, der allerede er en del af et ekstremistisk miljø.

Rigspolitiets Nationale Forebyggelsescenter - NFC

Rigspolitiets Nationale Forebyggelsescenter sætter retning for, understøtter og koordinerer politiets kriminalitetsforebyggende innsats, herunder innsatser i forhold SSP-, PSP- og KSP-samarbejdet.

Kriminalforsorgen - KF

Kriminalforsorgen arbejder med forebyggelse af radikaliserings i de danske fængsler og Kriminalforsorgens øvrige institutioner bl.a. gennem mentorprogrammer, opdagelse af

	<p>tegn på ekstremisme og radikaliserings gennem uddannelse af personalet, håndtering af indberetninger og iværksættelse af socialfaglige og/eller sikkerhedsmæssige tiltag.</p> <p>Den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation på det sociale område og i specialundervisningen - VISO</p> <p>I konkrete enkeltsager - hvor der er en bekymring for borgere, som udviser tegn på radikaliserings - tilbyder VISO under Børne- og Socialministeriets rådgivning og udredning af borgerens situation og behov for støtte.</p>
Handlingsplaner:	<p>National handlingsplan: Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikaliserings (oktober, 2016):</p> <p>Oktober, 2016: http://uim.dk/filer/integration/national-handlingsplan-forebyggelse-og-bekaempelse-af-ekstremisme-og-radikalisering.pdf</p> <p>Tidligere handlingsplaner:</p> <p>2015: En styrket indsats mod radikaliserings og ekstremisme.</p> <p>2014: Forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Regeringens Handlingsplan.</p> <p>2009: En fælles og tryk fremtid. Handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikaliserings blandt unge.</p>
Forskningscentre:	<p>DIIS – Dansk Institut for Internationale Studier: http://www.diis.dk/</p>
Samarbejds-partnere:	<p>Medierådet for Børn og Unge: http://www.dfi.dk/Boern_og_unge/Medieraadet-for-Boern-og-Unge.aspx</p> <p>Institut for Menneskerettigheder: https://menneskeret.dk/emner/uddannelse</p> <p>Professionshøjskolerne (læreruddannelsen): http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/professionshojskoler/om-professionshojskolerne</p>
Læringsressurser: (lenke til disse og kort forklare hva det er og for hvilken målgruppe)	<p>Materialer på læringsportalen www.emu.dk (ny indgang og nye materialer vedr. demokrati og medborgerskab er under udarbejdelse):</p> <p>Undervisningsforløb om demokrati og medborgerskab. Målgruppe: Grundskolen. http://www.emu.dk/soegning/demokrati?f%5B0%5D=field_omraade%3A5464 og http://www.emu.dk/soegning/medborgerskab?f%5B0%5D=field_omraade%3A5464</p> <p>Undervisningsforløb om radikaliserings og ekstremisme. Målgruppe: Ungdomsuddannelserne. http://www.emu.dk/modul/radikalisering-0 http://www.emu.dk/soegning/ekstremisme</p> <p>Undervisningsforløb om digital dannelse generelt. Målgruppe: Grundskolen: http://www.emu.dk/modul/it-og-medier-0</p> <p>Omtanke Online (under udarbejdelse. Offentliggøres i foråret 2017 på: www.omtankeonline.dk):</p> <p>En online-undervisningspakke om kildekritik, propagandateknikker og digital trivsel. Målgruppe: Grundskoler, ungdomsuddannelser og fritidsklubber. Formålet er at styrke børns og unges kritiske sans, digitale dannelse og evne til at gennemskue og modstå propaganda og ekstremistiske budskaber, som de kan møde på internettet og sociale medier.</p> <p>Materialer fra Medierådet om digital dannelse generelt: http://www.dfi.dk/Boern_og_unge/Medieraadet-for-Boern-og-Unge/Videncenter/Guider-og-materialer.aspx</p> <p>Undervisningsmateriale "Forskellighed og fordomme": Målgruppe: Grundskolen. Undervisningsmaterialet består af lærebog, øvelseskatalog og</p>

	<p>elevmateriale og fungerer som et redskab til at arbejde med intoleranceproblematikker i undervisningen: https://www.folkedrab.dk/temaer/forskellighed-og-fordomme</p> <p>Forskellige undervisningsmaterialer fra Institut for Menneskerettigheder om demokrati og medborgerskab: http://menneskeret.dk/viden/laeringsportalen/grundskole/indskoling/demokrati-fordi-demokrati-fordi-opfordrer-eleverne Målgruppe: Grundskolen. https://menneskeret.dk/viden/skoletjenesten/grundskole</p> <p>Målgruppe. Ungdomsuddannelserne. https://menneskeret.dk/viden/laeringsportalen/ungdomsuddannelse</p> <p>Film om menneskerettigheder: https://menneskeret.dk/viden/laeringsportalen/film</p> <p>Film om menneskerettigheder produceret af foreningen Unge for Menneskerettigheder: http://www.ungeformenneskerettigheder.dk/category/videoer/</p> <p>Litteraturstudie om forebyggelse af radikalisering i skolereg. Relevant for bl.a. undervisere i grundskolen og på ungdomsuddannelserne: litteraturstudie.pdf</p>
--	---

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet Island:	
Generelt om politikken:	<p>Välfärdsministern har som mål att lägga fram ett lagförslag om lika behandling oavsett ras eller nationellt ursprung och en proposition om likabehandling i arbetslivet.</p> <p>Fokus har legat på förebyggande arbete och integration. I läroplaner för förskola, grundskola och gymnasieskolan har man satt fram grundpelare som bland annat handlar om demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet.</p>
Handlingsplaner:	<p>Alþingi (riksdagen) beslutade om ett nationellt åtgärdsprogram 2016 angående invandrare där det bland annat finns åtgärder för att få fram information om fördomar i samhället. En annan åtgärd gäller fortbildning för personal inom sjukvård, skolor, socialtjänst och polisen. Fokuset i handlingsprogrammet ligger på integration. Inrikes, välfärds och utbildnings ministrarna skrev 2015 gemensamt kontrakt med föräldraföreningen Hem och skola, Röda korset och Save the children Iceland om säkerhet i it för barn och ungdommar. En av punkterna i kontraktet gäller förebyggande av hatpropaganda.</p>
Forskningscentre:	<p>The Social Science research institute vid Islands universitet (http://fel.hi.is/english)</p>
Samarbeids-partnere:	<p>Välfärdsministeriet (www.velferdarraduneyti.is) Inrikesministeriet (https://www.innanrikisraduneyti.is) Kommunförbundet (http://www.samband.is) Läraryrket (http://ki.is) Island deltar i EU projektet – Strengthening media literacy and critical thinking among young people as a tool to prevent and combat violent radicalisation</p>
Läringsressurser: (lenke til disse og kort forklare hva det er og for hvilken målgruppe)	<p>Den nationella läroplanen för förskola, grundskola och gymnasieskola har demokrati och mänskliga rättigheter som en av sina grundpelare. https://eng.menntamalaraduneyti.is/publications/curriculum/</p> <p>Utbildnings- forsknings- og kulturministeriet har i samarbete med välfärdsministeriet, kommunförbundet, läraryrket och Hem och skola gjort en extern utredning av integration i utbildningssystemet från förskola till gymnasieskola där man bland annat sett på integration av invandrare och andra utsatta grupper. Rapporten publicerades den 2. mars 2017. Åtgärder kommer att planeras i samarbete med alla parter.</p>

	<p>https://www.menntamalaraduneyti.is/frettir/forsidugreinar/uttekt-a-framkvaemd-stefnu-um-menntun-an-adgreiningar.</p> <p>European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) rapport om Island från februari 2016</p> <p>http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Country-by-country/Iceland/ISL-CbC-V-2017-003-ENG.pdf.</p>
--	---

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet	
Finland:	
Generelt om politikken:	<p>Statsrådet beslutade om ett första nationellt åtgärdsprogram för att förebygga våldsam extremism 2012. Nu har åtgärdsprogrammet omarbetats. Enligt god internationell praxis avses med förebyggande av våldsam extremism särskilda åtgärder som riktas till de grupper och individer som löper risk att radikaliseras. De åtgärder som fortfarande är aktuella och som visade sig vara effektiva i det första programmet bibehålls. Åtgärdsprogrammet har uppdaterats genom att man tagit in åtgärder som svarar på nya utmaningar och förändringar i omgivningen. Programmet har beretts i brett samarbete mellan representanter för myndigheter, organisationer och sammanslutningar. Genomförandet av åtgärdsprogrammet styrs och samordnas av inrikesministeriet, och olika myndigheter, organisationer och sammanslutningar deltar i arbetet.</p>
Handlingsplaner:	<p>Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism (finns endast på finska och på engelska)</p> <p>http://www.intermin.fi/publikation/152016?docID=67533</p> <p>http://www.intermin.fi/download/67992_julkaisu_172016.pdf?385cc67a36a7d388</p> <p>Undervisningsministeriets handlingsplan 'Betydelsefull i Finland'</p> <p>http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2016/liitteet/Betydelsefull_iFinland.pdf?lang=sv</p>
Forskningscentre:	<p>Nordic Centre of Excellence: Justice through education in the Nordic countries (JustEd)</p> <p>https://www.nordforsk.org/en/programmes-and-projects/projects/nordic-centre-of-excellence-justice-through-education-in-the-nordic-countries</p> <p>Utrikespolitiska institutet</p> <p>http://www.fiia.fi/#tab1</p>
Samarbeids-partnere:	<p>Utbildningsstyrelsen, Mediakasvatausseura, KUA, Ankkuri, Aluehallintovirastot</p>
Læringsressurser: (lenke til disse og kort forklare hva det er og for hvilken målgruppe)	<p>The Crisis Management Initiative (CMI) is an independent Finnish organisation that works to prevent and resolve violent conflicts through informal dialogue and mediation. Nobel Peace laureate and former President of Finland Martti Ahtisaari founded CMI in 2000.</p> <p>http://cmi.fi/</p> <p>CMI has produced a material for teachers (conflict resolution) to be used in school classes for 13-19 years old youngsters. http://ahtisaaripaiva.fi/en/</p> <p>Kyrkans utlandshjälp (Finland)</p> <p>https://www.kirkonulkomaanapu.fi/seurakunnille/shoulder-to-shoulder-uskonnolliset-yhteisot-rinta-rinnan/ (Ett projekt om hur de olika religiösa grupperna kan fungera parallellt tillsammans)</p> <p>Kyrkans utlandshjälp (Finland) https://www.tekojakampanja.fi/sv/ ett material för alla som arbetar med ungdomar för att motarbeta den våldsfrämjande radikaliserings</p>

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet Færøyene:	
	Ingen innsatser

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet Grønland:	
Generelt om politikken:	<p>En stigende indvandring og deraf afledt radikaliserings, ekstremisme og voldshandlinger forbundet med immigrationen, har ikke forekommet i Grønland. Antallet af personer der kommer fra et land udenfor kongeriget udgør i dag ca. 1000 personer ud af en befolkning på ca. 55.000 personer, altså mindre end 2 % af den samlede befolkning.</p> <p>Gennem de sidste ti år har andelen af udlændinge fordoblet fra et meget stabilt antal på omkring 500 personer frem til 2007. Men størstedelen af udlændinge i Grønland kommer fra Europa eller Nordamerika, med en stor andel fra nabolandene. Og udlændinge i Grønland er ofte relateret til større byggeopgaver. I dag udgør antallet af udlændinge, som ikke kommer fra Europa eller Nordamerika, godt 400 personer (under 1 % af befolkningen).</p> <p>Det har ikke været muligt at fremskaffe materiale om radikaliserings, voldshandlinger eller mulige terrorangreb i Grønland. Og, med baggrund i ovenstående befolkningsstatistik er der ikke baggrund for en uddybende redegørelse for bekæmpelse af dette.</p>

Nordiske aktører og innsatser i arbeidet for demokrati, inkludering og sikkerhet Åland:	
Generelt om politikken:	På Åland utgör inflyttade 5,6 % av den totala befolkningen eller ca 1600 personer (exklusive inflyttning från Norden). Detta har inte ännu lett till någon radikaliserings, extremism eller våldshandlingar. Däremot så satsar Ålands landskapsregering på förebyggande arbete och integration för alla åldrar.
Handlingsplaner:	<p>Ålands landskapsregerings program för integrationsfrämjande 2016 -2019 med fokusområden, mål och åtgärder för flera sektorer, http://www.regeringen.ax/styrdokument-rapporter-publikationer/landskapsregerings-program-integrationsframjande-2016-2019</p> <p>Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland med strategiska utvecklingsmål 2030, www.barkraft.ax</p> <p>Ålands landskapsregerings utbildningspolitiskaprogram "Kompetens 2025", där ett fokusområde är integration, http://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/kompetens-2015-utbildning-for-en-hallbar-framtid-pa-aland-broschyr.pdf</p> <p>Grundskolans och gymnasiet läroplaner</p>
Forskningscentre:	Ålands statistik och utredningsbyrå, www.asub.ax Bl.a. publikationen "Att leva och bo som inflyttad på Åland".
Samarbeids-partnere:	Landskapsregeringens olika avdelningar, skolor på alla nivåer, kommuner, tredje sektorn.
Læringsressurser: (lenke til disse og kort forklare hva det er og for hvilken målgruppe)	<p>Statens medieråd i Sverige har tagit fram materialet MIK-för mig som bl.a. syftar till att stärka ungdomars medie- och informationskunnighet. Materialet riktar sig till elever, lärare och skolbibliotekier samt till personal vid folkbibliotek: http://statensmedierad.se/laromedier/mikformigdigitalutbildning.916.html Åland har haft workshops och seminarier med representanter från medierådet. MIK är ett prioriterat område i budget för år 2017. Integration.fi webbplatsen är en bra informationskälla, http://kotouttaminen.fi/sv/framsida</p>